№ 97 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՄԱՅԻՍԻ

1914
ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Տարեկան գինը 10 րուբլի. կէս տարուանը և 7 ամսեանը 6 րուբլի. ամսական 85 կոպ.
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ. 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул. № 5. Tiflis, Rédaction „Mschak“
Խմբագրատան տէլէֆօն № 2—53.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից)
Բայտարարութիւն ընդունվում է ամեն ժամ
Բայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10—20 կոպ.
Տպարանի տէլէֆօն № 67.

ՀԵՏՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇՐՈՒՆԻ

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՄԱՅԻՍԻ № 97

ՄՇԱԿ

Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ».
TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

Բայտարարութիւնների համար պիտի վճարել 1 երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պետիտ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կոպ.։
1914 թուի տարեկան բաժանորդները, որոնք առ 1-ն յունվարի 1915 թ. լրիւ վճարած կունենան բաժանորդագինը 10 րուբլին, ԶՐԻՒԳԻՐ կը ստանան հետևեալ 2 գրքերից մէկն ու մէկը. «Գ.Ր. ՍՐԲՈՒԻՆԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 1865—1871 թ.», «ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ» Վրձինի։

ԱՊԱԲԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Իշխանուհի Սօֆիա Վասիլևվնա Արղութեան-Երկայնաբազուկ եւ Հրիփսիմէ Միւրզաբէկովնա Ալխազեանը յայտնում են առաջինն իր անմոռանալի մօր և երկրորդն իր թանգագին քրոջ՝

Իշխանուհի ՎԱՐՎԱՌԱ ՄԻՐՕՆՕՎՆԱ
ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ-ԵՐԿԱՅՆԱԲԱԶՈՒԿԻ

մահը։ Ամբիծքը տեղի կունենայ վաղը, հինգշաբթի, մայիսի 8-ին, երեկ. ժամը 7-ին, հանգուցեալի բնակարանում (Վելիկօկնեաժիսկայա փ. № 109)։ Ճուղարկաւորութիւնը ուրբաթ, մայիսի 9-ին, առաւօտ. ժամը 10-ին, հանգուցեալի բնակարանից դէպի Թանդոյեան ս. Աստուածածին եկեղեցին։ Թաղումը Յօշիվանքի գերեզմանատունը։
Հանգուցեալի ցանկութեամբ՝ խնդրում են պսակները չը դնել։
(ու.) 421. 2—1

Իշխանուհի Սօֆիա Վասիլևվնա Արղութեան-Երկայնաբազուկի զարմուհի տիկինները յայտնում են իրանց ընկերներին Թանգագին Մայրիկի

Իշխանուհի ՎԱՐՎԱՌԱ ՄԻՐՕՆՕՎՆԱ
ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ-ԵՐԿԱՅՆԱԲԱԶՈՒԿԻ

մահվան տխուր լուրը։ Ամբիծքը տեղի կունենայ վաղը, հինգշաբթի, մայիսի 8-ին, երեկ. ժամը 7-ին, հանգուցեալի բնակարանում (Վելիկօկնեաժիսկայա փ. № 109)։ Ճուղարկաւորութիւնը ուրբաթ, մայիսի 9-ին, առաւօտ. ժամը 10-ին, հանգուցեալի բնակարանից դէպի Թանդոյեան ս. Աստուածածին եկեղեցին։ Թաղումը Յօշիվանքի գերեզմանատունը։
Հանգուցեալի ցանկութեամբ՝ խնդրում են պսակները չը դնել։
(ու.) 422 2—1

Ուրբաթ, մայիսի 9-ին
ԹԻՓԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԻ ԱՄԱՐԱՅԻՆ ԾԵՆԴՈՒՄ (Մէքայէլեան փ. № 73.)
ՅՕԳՈՒՏ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՈՐԲԱԽՆԱՄ ԸՆԿ.
կ ա յ ա ն ա լ ու է
ՄԵԾ ԶՌՕՍԱՆՔ
Հետևեալ ծրագրով. մանկական խաղեր, խմբական երգեր, որ կը կատարեն որբանոցի սաները, ՍԻՆԵՄԱՏՕԳՐԱՖ, օդապարիկ, ՊՏԻ-ՇԿՕ, ՎԻՇԱԿԱԽԱՂ, ուղօչկա, օղակախաղ, спиральная башня, ծաղիկների վաճառում, կօնֆէտի, ՊԱՐՆԻ, բուֆէտ։
Այգում կը նուագէն աշուղները և երկու երաժշտական պինտորական խմբեր։ Մուտքը մեծերի համար՝ 30 կ., աշակերտների և երեխաների՝ 20 կ.։ Սկիզբը ցեր. ժամ 4-ից։
(ու.) առ. 417. 2—1

ԹԻՓԼԻՍԻ ՓՈՂՈՎԱՐԱՆ
Այսօր, չորեքշաբթի, մայիսի 7-ին
ՍԻՆԷՄԱՏՕԳՐԱՖ Սկիզբը երեկոյեան ժամը 8½-ին։
Սինեմատօգրաֆից յետոյ տեղի կունենայ Մոսկվայի Կայսերական Համալսարանի պրեվառ-դօցենտ
Վ. ՏՕՏՕՄԵԱՆՑԻ դասախօսութիւնը հետևեալ թեմայով.
«ԹԻՒՐՔԻԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ»
Դասախօսութեան և սինեմատօգրաֆի մուտքը ձրի։
Հիւրերը՝ ըստ յանձնարարութեան՝ վճարում են—աղամարդիկ 50-ական կոպ., կանայք և առանց ուսանողները 25-ական կոպ. 420. 1—1

ԿՈՎԿ. ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՐԱՓԵԱՆ ԱՊԱՍՏԱՐԱՆԻ
համար հարկաւոր է մի չնախարգ կրթութիւն ունեցող փորձառու ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՀԻ, որը պարտիս է ապատարանում։ Մանրամասն պայմանները կարելի է իմանալ Ընկերութեան գրասենեակում (Абасъ-Абадская пл. № 7, с. д.)։ Խնդիրները կարելի է ներկայացնել մինչև առ (կ.) մայիսի 25-ը։ 418. 2—1

ՁԻՐԿ

Ֆ. ԻՒՊԱՏՕՎԻ
Միխայլովսկի պր. № 189, Մուսայիդի մօտ։
Այսօր, չորեքշաբթի, մայիսի 7-ին, կը կայանայ Ալիք երկրորդ գաւառը։ Ալիք հետաքրքրել է ամբողջ բըժշկական աշխարհը։ Առաջին անգամը Թուսաստանում։ Արտասահմանում չեղած փառքը է առաջացրել։ Ալիք խմում է 50 բաժակ ջուր և նորից յետ թափում։ Ալիք խմում է նաեւ և քրտնից կրակի ֆօնտան վիժում։ Ալիք կուլ է տալիս ձկներ, գորտեր, և այնուհետև նրանց ողջ-առողջ գուրս հանում առատօքսիդ։ Ալիք կուլ է տալիս 3 հատ ապուխտ և ապա նրանց հանում իր առատօքսից։ Այդ փորձերը նա կատարում է Թուսաստանում առաջին անգամը։ Մինչև օրս եղած այգօրինակ փորձերը միայն թոյլ նմանողութիւնն են եղել։ Ձիրկի վերատեսուչ Ֆ. Իւպատօվը հրաւիրում է Թիֆլիսի բոլոր բժիշկներին և մանուկ ներկայացուցիչներին ներկայ լինել Ալիք սէանսներին և տուչել նրա այգօրինակ հանելուկային գործողութիւնները։ Ներելի համալսարանի պրօֆեսօր Ցնկէ ֆօն-Մանտէֆելի կողմից արված վկայականը կը դրվի բժիշկների և մասուլի ներկայացուցիչների սրատարութեան տակ՝ քննութեան առնելու։
Ձիրկի վերատեսուչ՝ Ֆ. Իւպատօվ
Կառավարիչ՝ Լ. Խոնդկաձէ։
առ. 419. 1—1

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Դեռ տարին չը բոլորած, Թիւրքահայոց պատրիարք Զաւէն արքեպիսկոպոսը ստիպվեց հրաժարական տալ, չը կամենալով հանդուրժել այն վիրաւորանքին, որ դաշնակցական «Ազատամարտ» թերթը այնքան անպատկառ կերպով հասցրեց նրան ամէն ժամ Սահպայլեանի, որ և ազգային ժողովի երեսփոխան է, այդ թերթի մէջ գրած մի նախատական բաց նամակով։

Պատրիարքն, ելակէտ ունենալով այն նկատումը, թէ ամեն մի վիրաւորանք, հասցված պատրիարքին, վիրաւորանք է ազգային ժողովի հասցէին, որի նախագահն է պատրիարքը և որ պատրիարքը՝ իբրև Թիւրքիայի հայոց պաշտօնական պետը կամ ազգային ժողովի նախագահը կարող է միայն այդ ժողովի մէջ պատասխան տալ իրան ուղղված հարցուհարներին, հետևաբար ազգային մի երեսփոխան այդ ժողովի մէջ մեղայ կարող է հարցուհարներ ուղղել պատրիարքին այլ ոչ մամուլի մէջ նախատական յօդուածներ գրել,—առաջարկել է ազգային ժողովին քննել այդպիսի անկօրրեկտ և անվայել վարմունքը և պատասխանատուութեան ենթարկել նրա հեղինակին։ Իժբաղդաբար, ազգային ժողովը, չը կարողանալով կանգնել իր կոչման բարձրութեան վրա, փոխանակ խնդիրն անմիջապէս քննելու և կախակայութեան ենթարկելու անկօրրեկտ երեսփոխանին, յետաձգում է որոշումը՝ ուղարկելով խնդիրը քննութեան։ Վիրաւորվելով այդպիսի անուշադիր վարմունքից, պատրիարքը հրաժարական է տալիս։

Մենք միանգամայն արդարացնում ենք պատրիարքի վարմունքը, որ սմենից առաջ կամեցել է պաշտպանել ազգային ժողովի արժանապատուութիւնը։ Ազգային ժողովը ընդունակ պէտք է լիներ ըմբռնելու, որ դաշնակցականների արշաւանքը պատրիարքի դէմ ըսկսված է իբրև վրէժխնդրութիւն այն պատուհասի համար, որ այդ կուսակցութիւնը կրեց մէբուսական խնդրի մէջ, չը կարողանալով ընարել տալ մէբուսներ օսմանեան պարլամենտի համար իր թեկնածուներին։ Այդ անայոզուքիւնը Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնը վերագրում է Զաւէն պատրիարքին, որի ազգային մի երեսփոխան այդ ժողովի մէջ մեղայ է կարգում նրան ուղղված պատասխանատուութեան ենթարկելու առաջարկը։

Ամենից ցաւալին այն է, որ ազգային ժողովը, ինքն իրան ոտնակոխ անելով, ոտնակոխ է անում նաև ազգի կամքը, որ ներկայացուցիչներ ընտրեց ոչ թէ իր ներսում պատրիարքի դէմ ամբաստանութիւններ լսելու և նրան դատելու համար, այլ ազգի ներսում ծագած հարցերը քննելու և լուծելու համար։ Ազգային ժողովը, որ ինքն իրան ոտնակոխ արեց, ոտնակոխ արեց նաև ազգի կամքը, որ ներկայացուցիչ ընտրեց ոչ թէ իր ներսում պատրիարքի դէմ ամբաստանութիւններ լսելու և նրան դատելու համար, այլ ազգի ներսում ծագած հարցերը քննելու և լուծելու համար։ Ազգային ժողովը, որ ինքն իրան ոտնակոխ արեց, ոտնակոխ արեց նաև ազգի կամքը, որ ներկայացուցիչ ընտրեց ոչ թէ իր ներսում պատրիարքի դէմ ամբաստանութիւններ լսելու և նրան դատելու համար, այլ ազգի ներսում ծագած հարցերը քննելու և լուծելու համար։

Ազգային ժողովի այդ ոտնակոխ արարքը ցաւալի կերպով ցոյց է տալիս, որ ազգային ժողովը ներկայացնող մարմինը չէ, որ ազգի կամքը չէ արտայայտում, որ ազգային ժողովը ինքնին ոչ մի նշանակութիւն չունի, որ ազգային ժողովը ինքնին ոչ մի նշանակութիւն չունի, որ ազգային ժողովը ինքնին ոչ մի նշանակութիւն չունի։

Ազգային ժողովի այդ ոտնակոխ արարքը ցաւալի կերպով ցոյց է տալիս

ՊԵՏՔ ՏՍՈՂՈՑ ՊԱՀԱՆՋՎԻ

ՓԱՓԱԳԱՅԻՆ ԱՌԱՆՁՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
(Տպուած 5-ին Մայիս)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆԴԱՄ ԱՆԴԱՄԵԱՆԻ ՈՒՂԵՐՁԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Ընդունելի՛ հայրեր, ցեղիս ծերեր, ցեղիս մայրեր, ցեղիս ծերունի մայրեր, ցեղիս ազնիւ աղջիկներ, ցեղիս ազնիւ տղաներ, ցեղիս ծաղիկ մանուկներ, ցեղիս ամէն տարիքի եղբայրներ եւ քոյրեր, ցեղիս ամէն դասակարգի զաւակներ, ցեղիս ամէն կրօնքի հետեւորդներ, ցեղիս ամէն կուսակցութեան անդամներ, ցեղիս ամէն գաղափարի տէրեր, ցեղիս ամէն ազգութեան ներկայացուցիչներ, ցեղիս ամէն լեզուի խօսողներ, ցեղիս ամէն գոյնի մարդիկներ, ցեղիս ամէն ազգի զաւակներ, ցեղիս ամէն ազգի ներկայացուցիչներ, ցեղիս ամէն ազգի ներկայացուցիչներ, ցեղիս ամէն ազգի ներկայացուցիչ

Տեղւոյն ունի Մեծ Գրադարան, Պատկերասրահ, Թատրոն, Համերգասրահ եւ Ընտանեկան Ճաշարան։ Ունի նաեւ Տաքուկ Սենեակներ՝ Ձմեռնային Շրջանի Համար։

Ընդհանուր Տնօրէն՝ Ա. Ռ. Ռ. Ռ.

Ընդհանուր Գործակատար

համար այդպիսի տեղեկութիւնները կատարելագոյն նորութիւն կարող են լինել և հետաքրքրական։

Սայեաթ-Նովայի խաղերից ու Չերազ թարգմանել է երկը՝ «Քամանչէն», «Աբրի ինձ ականջ կալ»-ը «Թամամ աշխարհ պատւա եկայ»։

Այնուհետև գալիս են մի-ւս երկք բանաստեղծները Գէորգ Դօղոխեան, Միքայէլ Նալբանդեան, և Յարէն Լուսինեան (Նար-Բէյ)։ Սրանց ամէն մէկին գրքի հնդհնակը տեղ է տուել 2—3 երես, թէև այս երկքին էլ՝ Դուբեանին, Գամառ-Քաթիպայի և Սայեաթ-Նովայի հետ միասին անուանում է յաեաթ-Նովայի հետ միատեղ անուանում է յաեաթ-Նովայի հետ միատեղ անուանում է «նոր հայերի առաջնակարգ բանաստեղծները»։ Դօղոխեանից թարգմանված է ի հարկէ նրա «Մրճեռնակը», Նալբանդեանից անուշլա «Ազատ Աստուածը», իսկ Նար-Բէյից՝ նրա «Ազատ Աստուածը»։ Այսպիսով վերջանում է «Հայաստանը»։ Այսպիսով վերջանում է «Poètes Améniens»-ը։ Մենք տեսնում ենք, որ Մինաս Չերազ նպատակ չի ունեցել վերոյիշեալ բանաստեղծների ամբողջական (բացառութեամբ Դուբեանի) գործերի թարգմանութիւնը, կամ նրանց գեղարուեստական ընտիր գործերը ներկայացնելու հերոսպագի հասարակութեան, այլ զուտ հայրենասիրական գործերի թարգմանութիւնները տալով՝ ցանկացել է, ինչպէս ասացինք, հզօր Արեմտեան լսելի դարձնել արեւելեան փոքր ազգի՝ հայոց երգիչների բողոքն ու հառաչը։ այլապէս ինչու այդ բանաստեղծների շարքի մէջ չը պէտք է տեղ ունենար «նոր հայերի առաջնակարգ բանաստեղծ» Պետիք-Թաշլեանը։

Մենք յաւակնութիւն չունենք պ. Չերազի ֆրանսերէն լեզուի մասին դիտողութիւններ անելու, քայց թոյլ ենք տալիս մեզ ասելու, որ նրա թարգմանութիւնների իրանց բնագրի հետ հարազատ լինելու մէջ երբեմն հափազանց են և չեն ֆրանսիացած։

Սայեաթ-Նովայի երգերի թարգմանութեան մէջ պատահում են բնագրից չեղուածներ, անշուշտ այն պատճառով՝ որ թարգմանչին անծանօթ է Թիֆլիսի բարբառը։

Մինաս Չերազի այս նոր աշխատութիւնն յամենայն դէպս մի խրախուսելի գործ է և պէտք է ցանկալ, որ մեծարելի գրագէտն ապագայում հարստացնի իր նման աշխատութիւնների գեղեցիկ շարանը։ Գ. Լևոնեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Թիֆլիս, 5 մայիսի

Թիֆլիսի պօլիտեխնիքական ինստիտուտը կատարեալ կօմպլեքտը խորին շնորհակալութիւն է յայտնում այն բոլոր հիմնարկութիւններին, ընկերութիւններին և անձանց, որոնք սոյն տարեյ մայիսի 4-ին, կիրակի օրը ներկայ գտնուեցին ինստիտուտի շինութեան հիմնարկէքին։

Ինդրում եմ ուրիշ լրագիրներին արտատպել այս նամակը։

Գլխաւոր կօմիտէի նախագահ՝
Ն. Պետրոսեան

—

Բաշ գիւղ, 28 ապրիլի

Հնարաւորութիւն չունենալով իմ գրական 25-ամեայ գործունէութեան յօբելեանը առիթով շնորհաւորող բոլոր անձանց հեռագիրներին և նամակներին զանազան պատասխանել, թոյլ տուէք «Մշակի» միջոցով իմ խորին շնորհակալութիւնը յայտնել տեղիս «Ջրաչաշ» դպրոցի հոգաբարձական ժողովը կազմին, որ իմ յօբելեանը նախաձեռնող եղաւ. շնորհակալութիւն և այն զանազան յարգելի տիկիններին, խմբակցութիւններին, ընկերութիւններին, հիմնարկութիւններին, թերթերի խմբագրութիւններին, հայ և օտարազգի գրականագէտներին, հասարակական գործիչներին, կատէից շրջանի գիւղական համայնքներին և բոլոր այն անհատներին, որոնք պատեհ ցոյն նուաստիս՝ շնորհաւորելով իմ յօբելեանը այնքան սիրալիր արտայայտութիւններով։

Շնորհակալութիւն եմ յայտնում և յօբելեանական յանձնաժողովին, որ կազմել է մի գրական ֆօնդ «Հայ գրականութիւն և հայ հեղինակներ» (25 հատոր) իմ աշխատութիւնը հրատարակելու օգտին։

Գրիգոր Բալասանեան

Կ Ո Չ

Ազատան գիւղի «Հայրենակցական Միութեան» պ. պ. անդամ ներին։

Միութեան անդամների խնդրանօք ստանձնորդարանում նայվեց Միութեան հաշիւները և գտնվեց, որ 1912 թւի յունիսին փակված և Միութեան ընդհանուր ժողովից վաւերացված հաշիւներից յետոյ մնացք են դել է ցարդ ընդհանուր գումարով 57։0,20 դրան (մնացորդի հետ միասին), որից ծախս եղել է 3522,45 դրան, կորուստ՝ 362,10 դ., ստանալիքներ կան 1524 դ. և կանխիկ դրամ նախկին վարչութեան մօտ 311,65 դրան։ Ընդամենը 5720,20 դ.։

Թաւրիզում ներկայ եղող անդամների ընդհ. ժողովը հաշիւները գտել էը ճաւարտ և ընտրել նոր վարչութիւն։ Առաջնորդարանս հաստատելով նոր վարչութիւնը, այսու յայտարարում է Միութեան բոլոր անդամներին, որ Միութիւնը վերակազմված է, և յորդորում է նախկին կանոնով և ոգուտութեամբ գործի անցնել, նորանոր անդամներ գտնել, անդամավճարները հաւաքել և ուզարկել տրված հասցեով և դրամական օժանդակութիւն հասցնելու ջանքեր անել կանոնադրութեան թելադրած միջոցներով Միութեան նպատակի՝ այն է ղպրոցների պահպանութեան համար Ղարադաղում։

Առաջնորդարանս վստահեցնում է Միութեան պ. պ. անդամներին, որ այսուհետև ի մօտոյ հսկողութիւն պիտի ունենայ վարչութեան գործունէութեան և պատասխանութիւնների անթերի կատարման վրա, ուստի

հրկիւն և երկիւն յորդորում է մի կողմ թողնել բոլոր տարակուսանքները ու կասկածանքները և ամենայն վստահութեամբ նըւիրվել քանդապին գործին, որը պատիւ պիտի բերի բոլոր աղազանդներին և դարագղեներին։

Օտար քաղաքներից ուղարկված դրամները կարելի է ուղարկել կամ ուղղակի վարչութեան գանձապետ պ. Աղաջան Յովսէփեանի հասցեով կամ առաջնորդարանիս անուան յանձնելու վարչութեան, իսկ նամակները ուղարկել Միութեան վարչութեան հասցէին։

Առաջնորդարան հայոց Աւարայրատեանի
Թաւրիզ, 12 ապրիլ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Վան, 2 ապրիլի

Ի դիմաց Ծվատան գիւղի ս. Սահակ-Մեսրոպեան դպրոցի ու Աբծրունի գրադարանի շնորհակալութիւնները կը յայտնենք ասարատեանցի մշակականերուն, որոնց նուիրատութեամբ անցեալ տարի մի օրինակ «Մշակի» ստացանք։ Այդպէս շնորհակալութիւն կը յայտնենք Բագռեի նուիրատուներուն, որոնց շնորհիւ ներկայ տարին կանոնաւորապէս կը ստանանք «Մշակ»-ը թերթը։

Մեր պանդուխտներու աջակցութեամբ սկսած ենք շինել դպրոցի ու գրադարանի համար նոր շէնք մը. այդ առթիվ կը խնդրենք կրթասէր անհատներու և կամ հիմնարկութիւններու չխնայել իրենց նիւթական և կամ գրենական աջակցութիւնը, որով ատարած կըլլան Հայաստանի գիւղ-Ջուկ մանուկներու դաստիարակութիւնը։

Սահակ-Մեսրոպեան գպրոցի հոգաբարձութեան նախագահ՝ Մկ. Պօղոսեան
քարտուղար՝ Մ. Գասպարեան

—

Էնզէլի (Պարսկ.), 27 ապրիլի

Յայտնում ենք մեր խորին և անհուն շնորհակալութիւնները պ. պ. եղբ. Ծամասրեանների, որոնք բարեհաճեցին տեղիս եկեղեցապատկան հողի վրա մեր նորակառոյց քանութիների և թատերասրահի շինութեան օգտին նուիրել 300 ր.։

Գ. Սարգսեան

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՐՑԸ

ԿԱՆԱՆՑ ՇՈՒՐՋՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Ռուս կանանց իրաւահաւասարութեան լիգայի խորհուրդը երկու պատգամաւոր է ուղարկում Հոմ կանանց միջազգային կօնգրէսին մասնակցելու, ուղարկվող պատգամաւորներն են՝ լիգայի անդամներ Դօլգօվա և Միլիւկօվա։

Միևնոյն ժամանակ կանանց իրաւահաւասարութեան լիգան որոշել է մասնակցել համառուսական արդիւնաբերական-գեղարուեստական ցուցահանդէսին, որ պէտք է տեղի ունենայ Մօսկվայում։ Ցուցահանդէսում կը լինի մի առանձին պավիլիօն, «կանանց աշխատանքը», որը բաժանված կը լինի չորս մասերի։ Առաջին բաժինը կը ներկայացնի կանանց պրօֆեսիօնալ աշխատանքը։ Երկրորդ բաժինը կը ցուցադրէ ազատ պրօֆեսիաները—կինը մանկավարժական, բժշկական, իրաւաբանական ասպարէզներում, կինը գրականութեան, գեղարուեստի մէջ և այլն. երրորդ բաժինը կը ներկայացնէ կանանց հասարակական գործունէութիւնը՝ նրանց հասարակական գործունէութեան համար, պայքար կնոջ ազատագրութեան համար, բարեգործական և կրթական-լուսաւորական ժիրը կը ներկայացնէ կանանց կրթութիւնը։ Ցուցադրված կը լինեն ոչ միայն կանանց աշխատանքի արտադրութիւնները, այլև կանանց աշխատանքի պայմանները և չըրջապատը, թէերով, կատօգրամմաներով և այլն։ ենթադրվում է ցուցահանդէսին մասնակցելու հրաւիրել բոլոր կանանց ընկերութիւնները։

Ցուցահանդէսի հետ միաժամանակ ենթադրվում է կանանց աշխատանքի հարցերի վերաբերեալ համառուսական համաժողով գումարել։ Արդէն ձեռնարկված է համաժողովի ծրագրի մշակումը։

Ռուս կանանց այդ հաւաքական գործունէութեան հետ զուգընթացաբար առաջ է գնում և կանանց անհատական առաջադիմութիւնը։ Այս քանի օրս կանանց բժշկական ինստիտուտի խորհուրդը պրիվատ դոցենտ է ընտրել վիրաբուժական պատօլօգիայի և տերապեւտի ամբիոնի համար կին բժշկապետ Դօբրօվօլսկայային, որի գիտական աշխատանքների և կարդացած դասախօսութիւնների մասին պրօֆեսօրները ամենալաւ կարծիքի են։ Դօբրօվօլսկայան երկրորդ կին պրիվատ-դոցենտն է կանանց բժշկական ինստիտուտում. միւս կինն դասախօսը—Յօվալիվսկայա—երկու տարի է արդէն, ինչ ֆիզիօլօգիական քիմիայի ամբիոնի պրիվատ դոցենտ է։

Վերջերս նաև կիևի կանանց բարձրագոյն կուրսերը ատարած Վասիլևսկան, մագիստրօսի քննութիւն տալով կիևի համալսարանի ֆիզիկօ-մաթեմատիական ֆակուլտետում, խնդիրք է ներկայացրել համալսարանի բեկտօրին թոյլատրութիւն ընդունելով երկու փորձնական դասախօսութիւններ կարդալու, պրիվատ-դոցենտի պաշտօն ստանալու նպատակով։

—

Ֆրանսիայի ներկայ պարլամենտական ընտրութիւններին կանայք ևս իրանց քուէատուփերն ունէին։ Պարիզի «Le Journal» թերթը, որը կանանց իրաւունքների պաշտպան է հանդիսանում, առանձին քուէատուփեր էը պատրաստել կանանց համար, որոնց միջոցով Պարիզի կանայք արտայայտին իրանց քաղաքական իրաւունքների պահանջը։ Քուէատուփերը մատակարկեցին 103,000 կանայք։ Ոչ մի գործնական նշանակութիւն պարլամենտական ընտրութիւնների համար՝ կանանց ձայնատուութիւնը ունենալ չէը կարող ի հարկէ, բայց այն փաստը, որ Պարիզի 103,000 կանայք մասնակցեցին ընտրութիւններին, պահանջելով ընդհանուր ձայնատուութեան իրաւունք բոլոր ֆրանսիացիների համար առանց սեռի խտրութեան, ապացոյց է, թէ որ աստիճան զարգացած է իրաւահաւասարութեան պահանջը կանանց մէջ։

Կանանց մասնակցութիւնը ներկայ ընտրութիւններին ունէը և մի ուրիշ նպատակ, — հասարակութեան ուշադրութիւնը գարձնել կանանց հարցի, կանանց քաղաքական իրաւունքների պահանջի վրա. դա կանանց շարժումի արտայայտութեան ձևերից մէկը պէտք է ընդունել։ Ինչպէս որ գասախօսութիւնները, կամ լրագրական յօդուածները պատրաստում են հասարակական կարծիքը յօգուտ կանանց իրաւահաւասարութեան, նոյնպէս էլ Պարիզի կանանց նոյնիսկ ձայնատուութիւնը յայտնի չափով կը գրաւէ հասարակութեան ուշադրութիւնը, կը զրաւորէ հասարակական միտքը կանանց հարցով։ «Le Journal»-ի թերթը մինչդեռ ժամանակ մեծ տեղ է տալիս կանանց հարցի, կանանց շարժումի լուսաբանութեանը, ամեն ձևով լայն աշխարհ է հանում կանանց իրաւահաւասարութեան պահանջը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐՔԱՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՀՐՄԱՆԱՐՄԱՆ ՅՈՒՆԻՍԻ ԱՋԳ. ԺՈՂՈՎՈՒՄԻ

Ապրիլի 25-ին կ. Պօլսում տեղի է ունեցել ազգ. ժողովի 1913/14 տարեշրջանի վերջին նիստը Մաղաքիա արքեպ. Օրմանեանի նախագահութեամբ։

Ժողովը բացվելուց յետոյ կարդացվել է պատրիարքի այն գրութիւնը, որ «Մշակի» երէկվայ համարում (№ 96) տեսնված՝ Շահապլեան համակում առաջ էր բերված։

Այդ գրութեան ընթերցումից յետոյ՝ Ս. Սապապեան առում է. «Ես այդ բաց նամակը գտած եմ այս ժողովին արժանապատուութիւնը պահելու համար՝ որովհետև պատրիարքին կողմէ եղած խօսքը վիրաւորիչ էր այս ժողովին համար։ (Ձայներ. «Այլ սակայն հոս և ոչ ուրիշ տեղ պէտք էր դիմէիք»)։ Ոչ ոք կրնայ իմ քննադատելու իրաւունքս խլել ինձմէ»։

Դօքտ. Թէրզեան.—Երեսփոխան մը պատասխանատու է, սահմանադրութեան տարածրութեան համաձայն, եթէ ամբաստանութիւն մը ունի՝ հոս ընէ։ Պատրիարքը ազգին ներկայացուցիչն է, և պէտք է հոս լսուին, եթէ ամբաստանութիւններ կան ատոր դէմ։

Ատենապետ Գ. Նորատունկեան.—Արդէն այս եղածը շատ անպատեհ բան է։

Սապապեան.—կը բողոքեմ, ձեղի դէմ ալ կը բողոքեմ, իրաւունք չունիք այսքանքերն ընելու։

Ատենապետ.—Բողոքեցէք, որքան կուզէք, սակայն թողուցեք որ խօսքս ատարտեմ։ Պատրիարքը ազգին ամենաբարձր անձնաւորութիւնն է, որ այս ժողովին ընտրած է։ կիրքով իրաւունք չի շահուիր, հանդարտեցէք։ Ազգին պատրիարքը որքան որ յարգուի, այնքան անոր հեղինակութիւնը յաչս ազգին և օտարաց կը բարձրանայ։ Հետևաբար անտեղի է լրագրական գրութիւններով վարկաբեկել պատրիարքը։ Այս ճամբան մեզի անիշխանութեան կը տանի։ Ուստի չարժէր որ վիճաբանինք։ Ամէն հրեսփոխան պէտք է ըմբռնէ, որ պատրիարքին դիրքը հարկ է բարձր պահել։

Սապապեան.—Ուրեմն անհետևանք կը թողուք խնդիրը։

Ատենապետ.—Այո։

Հայկ Յօճասարեան.—Պատրիարքի մը բողոքը և դիտողութիւնը այս կերպով անհետևանք չի կրնար ձգուիլ։ Մեզի անծանօթ է խնդրոյ առարկայ յօդուածը, հետևաբար հիմա ի վիճակի ալ չենք գտնելու, թէ արդ. պատրիարքը որքան իրաւունք ունի բողոքելու։ Եթէ երեսփոխան մը արդ. պատրիարքը հրապարակաւ անարգած է՝ պէտք է պատժուի։ Սակայն հարկ որ նախ խնդիրը ուսումնասիրենք։ Հետևաբար կառաջարկեմ որ յղուի նախաձեռնութեան դիւանին ի նախաքննութիւն։

Այս առաջարկը ընդունվել է մեծամասնութեամբ։

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

◆ *Սալաթ-ուզ-Դօվլէն Գերմանիայում գնել է զէնք և պայման է կապել շվեյցարացի և ուրիշ օֆիցէրների հետ, պատրաստվելով արշաւանքի ձեռնարկել դէպի Պարսկաստան և վերադարձնել գահը իր եղբօրը։*

◆ *Կ. Պօլսում տեղի են ունենում ռուսահայկական ցոյցեր, զօրքերում նոյնպէս։*

◆ *Ինչպէս հաղորդում են, արբունական մինիստր-նախագահ Թուրխան-փաշան այցելելու է Պետերբուրգ։*

◆ *Գերմանական բանիստագում ֆօն Եագօվի արտասանած ճառը Ռուսաստանի և ռուսական մամուլի դէմ դարձել է չերմ քննութեան առարկայ։ Կարծիք կայ, որ Ռուսաստանը կը յարուցէ պիւանագիտական հարց։*

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

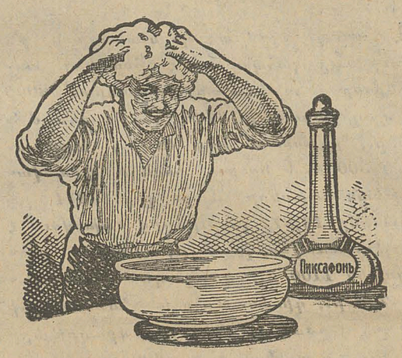

ՄԵՆԱԳՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, որ դուք կարող էք անել ձեր մազերին, կայանում է կանոնաւոր կերպով ձեր մազերը Պիկասֆօնով լուանալու մէջ, որ ոչ միայն մաքրում է գլխի մազերը և հաշին, այլև, պատրաստելով իր մէջ ձիւթ (քիմիական պատրաստելի միջոցով ղերծված հոտից և գոյնից), ուղղակի գրգռեցուցիչ կերպով ազդում է մազերի արմատի վրա։

Պիկասֆօնի մէկ սրսուռը, որ բաւական նստում է մի քանի ամիս, արժէ 1 ր. 50 կ.։ Վաճառվում է բոլոր համապատասխան խանութներում։ Ամենալաւ վարպետները գլուխների լուացումը կատարում են Պիկասֆօնով։ (M. 124342)

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ

Նախկին օրդինատոր Պետերբուրգի սիֆիլ.-վիներ. կլինիկայի։ Ընդունում է հիւանդներին յատկապէս միզասեռային, վիներ., սիֆիլիտական հիւանդութեան առտ. ժամը 10—11 և երեկ. ժ. 6—8. Մեմենօվսկայա փող., № 18 (Գօրնոյսկի տան մօտ) առանձնապէս հիւանդների համար յարմարեցված բնակարանում։ Բժշկի բնակարան Սեմենօվսկայա, № 16.

(չ.տ.փ.) 804. 100—88

ԲԺԻՇԿ
Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Մասնագէտ սիֆիլիս, (Ehrlich-ի 606 եւ 914-ով) միջասեռական, վներական եւ կաւտի հիւանդութիւնների։ Էլեկտրաթուժութիւն։
Ընդունէ՝ (12½—2 ժ. ցերեկուայ։
լուծիկը (5—7 ժ. երեկոյեան։
տունն օր (Կանանց համար՝ 2—3 ժ. ցոյց։
Օլօլակ, Բէբուտօվսկայա, № 33 (անկիւն Պաւկէվիչ փող.), տելէֆօն 11—75.

(չ. կ) 785. 100—71

ԲԺԻՇԿ
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ՓՈՂՍԿԴՐՎԱԾ նոր բնակարան Ծալօլագմայ Բէբուտօվսկայա փող. № 38.
Ներքին և երեխաների հիւանդ., մանավանդ ստամոքսային և աղիքային հիւանդութ. ելեքտրաէներապիա. Ընդունելութիւնը առտ. ժամը 10—11-ը և երեկ. ժամը 5—7-ը։
Տելեֆօն № 388.

ա. օ.) 112. 100—62

ԱՆԴՐԿՈՎԱԿԱՆ ԵՐԱՇՈՒՅԺ
(Ժամերը նշանակված են Թիֆլիսի ժամանակով)

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՄԵՆՔՈՒՄ Է

ԲԱԳՈՒ.—**Սուագ գնացքը** № 6—12 ժ. 8 ր. գիշ., հասնում է Ախտափա 2 ժ. 11 ր., Գանձակ 4 ժ. 23 ր., Նկուա 5 ժ. 43 ր., Հաջի-Գաբուլ 8 ժ. 56 ր. ին., Բագու 11 ժ. 50 ր. գիշ.։ **Գօսպատար գնացքը** № 4—10 ժ. 20 ր. գիշ., հասնում է Ախտափա 1 ժ. 1 ր. գիշ., Գանձակ 4 ժ. 7 ր. առ., Նկուա 6 ժ. 56 ր. առ., Հաջի-Գաբուլ 10 ժ. 40 ր. առ., Բագու 3 ժ. 22 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 8—6 ժ. 25 ր. ին., հասնում է Ախտափա 8 ժ. 49 ր. ին., Գանձակ 11 ժ. 22 ր. գիշ., Նկուա 1 ժ. առ., Հաջի-Գաբուլ 4 ժ. 42 ր. առ., Բագու 7 ժ. 58 ր. առ.։ **Մարդատար գնացքը** № 12—4 ժ. 5 ր. գիշ., հասնում է Ախտափա 6 ժ. 48 ր. ին., Գանձակ 9 ժ. 32 ր., Նկուա 11 ժ. 17 ր. գիշ., Հաջի-Գաբուլ 3 ժ. 33 ր., Բագու 7 ժ. 25 ր. առ.։ **Խառն գնացքը** № 22—4 ժ. 58 ր. առ., հասնում է Ախտափա 9 ժ. 46 ր. առ., Գանձակ 2 ժ. 15 ր. գիշ., Նկուա 4 ժ. 58 ր. գիշ., Հաջի-Գաբուլ 11 ժ. 34 ր. գիշ., Բագու 5 ժ. 4 ր. առ.։

ԲԱՔՈՒԻ.—**Գօսպատար գնացքը** № 3—9 ժ. 54 ր. առ., հասնում է Միխայլօվո 1 ժ. 59 ր. գիշ., Բաքում 11 ժ. 8 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 7—2 ժամ 18 ր. գիշերվայ, հասնում է Միխայլօվո 5 ժ. 35 ր. ին., Բաքում 12 ժ. 48 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 9—8 ժ. 53 ր. գիշ., հասնում է Միխայլօվո 1 ժ. 4 ր. գիշ., Բաքում 10 ժ. 1 ր. առ.։ **Խառն գնացքը** № 21 (մարգարտի արագութեամբ ապրանքների համար)—2 ժ. 59 ր. գիշ., հասնում է Միխայլօվո 9 ժ. 3 ր. առաւ., Բաքում 10 ժ. 10 ր. գիշ.։ **Սուագ գնացքը** № 5—8 ժ. 16 ր. ին., հասնում է Միխայլօվո 11 ժ. 15 ր. գիշ., Բաքում 6 ժ. 33 ր. առ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ.—**Գօսպատար գնացքը** № 4/3—12 ժ. 56 ր. գիշ., հասնում է Ղարաքիլիսա 8 ժ. 10 ր. ին., Ալէքսանդրօպոլ 11 ժ. 53 ր. գիշ., Եջմիածին 5 ժ. 12 ր. գիշ., Ալաւերդու 5 ժ. 40 ր. գիշ. (առանց նրան մնանելու), Նախիջևան 10 ժ. 11 ր. առ., Ջուլֆա 11 ժ. 38 ր. գիշ.։ **Խառն գնացքը** № 24/25 (IV կարգի վագոններով)—10 ժ. 58 ր. առ., հասնում է Ղարաքիլիսա 9 ժ. 20 ր. գիշ., Ալէքսանդրօպոլ 4 ժ. 18 ր. առ., Ալաւերդու 10 ժ. 8 ր. գիշ., Ալաւերդու 1 ժ. 18 ր. գիշ., Նախիջևան 8 ժ. 18 ր. ին., Ջուլֆա 10 ժ. 13 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 18/17—6 ժ. 58 ր. ին., հասնում է Ղարաքիլիսա 1 ժ. 57 ր. գիշ., Ալէքսանդրօպոլ 5 ժ. 19 ր., Եջմիածին 10 ժ. 21 ր., Ալաւերդու 10 ժ. 49 ր., Երևան 11 ժ. 42 ր. առ.։ **Մարդատար գնացքը** № 14/13—11 ժ. 13 ր. գիշ., հասնում է Ղարաքիլիսա 6 ժ. 14 ր. առ., Ալէքսանդրօպոլ 9 ժ. 41 ր. գիշ., Կարս 1 ժ. 8 ր. գիշ.։

ԲՕՐԺՕՄԻ.— **մարդատար գնացքը** № 17/18—7 ժ. 28 ր. առ., հասնում է Ծօրի 10 ժ. 5 ր. առ., Բօրժօմ 12 ժ. 48 ր. գիշ.։ **Մարդատար** № 19/20—3 ժ. 20 ր. գիշ., հասնում է Ծօրի 5 ժ. 51 ր. գիշ., Բօրժօմ 8 ժ. 26 ր. երեկ.։

ԹԻՖԼԻՍ Է ՀԱՍՆՈՒՄ

ԲԱՔՈՒԻՑ.—**Սուագ գնացքը** № 5—7 ժ. 41 ր. կր. **Գօսպատար գնացքը** № 3—8 ժ. 58 ր. առ.։ **Մարդատար գնացքը** № 7—1 ժ. 42 ր. գիշ.։ **Խառն գնացքը** № 21—2 ժ. 17 ր. վեչերվայ։ **Մարդատար գնացքը** № 11—10 ժ. 5 ր. առ.։

ԲԱԹՈՒՄԻՑ.—**Գօսպատար գնացքը** № 4—9 ժ. 30 ր. երեկ.։ **Մարդատար գնացքը** № 8—5 ժ. 55 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 10—9 ժ. 51 ր. առ.։ **Խառն գնացքը** № 22—3 ժ. 55 ր. գիշ.։ **Սուագ գնացքը** № 6—11 ժ. 8 ր. առ.։

ՋՈՒԼՖԱ-ԵՐԵՒԱՆԻՑ.—**Գօսպատար գնացքը** № 4/3—7 ժ. 21 ր. կր.։ **Խառն գնացքը** № 26/27 (IV կարգի վագոններով)—4 ժ. 41 ր. գիշ.։ **Մարդատար գնացքը** № 18/17—8 ժ. 28 ր. առ.։ **Մարդատար (Գալպակ) գնացքը** № 16/15—6 ժ. 58 ր. առ.։

ԲՕՐԺՕՄԻՑ.—**Մարդատար գնացքը** № 17/18—10 ժ. 28 ր. կր.։ **Մարդատար գնացքը** № 19/20—7 ժ 25 ր. առ.։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ իրաւունքներով, ՀԱՇԻԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ և գիմնազիաներն ու այլ դպրոցներն մտնելու ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

ՅՈՎՀ. ՋԱՔ. ՏԷՐ-ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ

Ընդունելութեան քննութիւնները մայիսի 31-ին, պարապմունքները՝ յունիսի 2-ից։ Ծախսվում է հաշւապահութիւնը ինքնուրոյն կերպով սովորելու դասագիրք։ Միխայլօվսկի պր. № 36.

(օ. մ.) 411. 10—2

ՄԱՐՄԱՐԵ-ՄՕԶԱՅԻԿ և ԱՐՁԱՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

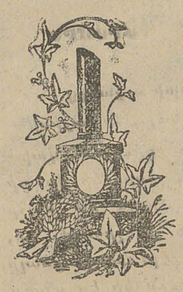

Բ. Պ. ՎԻԼԼԱՅԻ

Թիֆլիս, Միխայլօվսկի պր., № 63, սեփական տ.։ ՏԵԼԷՖՕՆ 6—20.

ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ ՊԱՏՈՒԻՐՆԵՐ

մարմարեայ, քարէ եւ մօզաիկ աշխատանքների համար։

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

պատրաստի արձաններ լաբրադորիից և տեղական կարրարեան մարմարից։

Տեփոմն շինութիւնների ֆասադի - արհեստական քարով։

(չ.տ.փ.) 271. 10—10

ԻՆԺԵՆԵՐ
Ի. Ս. ՊՕՆԴՕՅԵՎ
ԵՐԿԱԹԵ ԳԵՐԱՆՆԵՐ
ԿԱԹՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹ
ԱՆԿԻՒՆԱՅԻՆ ԵՐԿԱԹ
ՏԱՆԻՔԻ ԵՐԿԱԹ
(սեւ եւ գինկով պատած)

ՅԷՄԻՆԵՐ, զգեստ, կրակի դիմացող պղիւս եւ կաւ, մխեր, ամեն չափի եւ այլ ցիւթիդիճ օինուր. համար։

(7, 14, 21, 28) 34. 32—9

— ԹԻՖԼԻՍ —
ելիզավետինսկայա, 164, անկիւն բակինսկայա փ.
— Տելէֆօն պատճենակի № 123. —
Թիւնութիւնների համար աղիւս՝ պակասում գործվող աղիւսի սեփական գործարանից։

ՆՐԱՆՑ, ՈՐՈՆՔ ՑԱՆԿԱՆՈՒՄ ԵՆ ՅԱՐՄԱՐ ԵՒ ԷԺԱՆ ԳՆԱԼ

ԱՄԵՐԻԿԱ,

խորհուրդ ենք տալիս դնալ ՀԱՄԲՈՒՐԳ-ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԳԾի շոգենաւերով։ Իւրաքանչիւր անձն, ով դիմում է մեզ, ձրիաբար ստանում է մանրամասն տեղեկութիւններ գլխաւոր գործակալութիւնից՝ C. Волффъ мл. ГАМБУРГЪ, Германія. S. Wolff jr. HAMBURG. Glockengiesserwall 13.
P. S. Խնդրում ենք գրել մեզ ռուսերէն։

(չ. շ.) 106. 25—25

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный